

Rádio Vaticana

František, římský biskup a služebník Božích služebníků,
všem, kdo čtou tento list:

milost, milosrdenství a pokoj!

1. Ježíš Kristus je tvář Otcova milosrdenství. Tajemství křesťanské víry je patrně shrnuto v tomto slovu. Milosrdenství ožilo, stalo se viditelným a dosáhlo svého vrcholu v Ježíši Nazaretském.

„Nekonečně milosrdný“ (Ef 2,4) Otec poté, co zjevil Mojžíšovi svoje jméno „Boha milosrdného a milostivého, shovívavého, velmi laskavého a věrného“ (Ex 34,6), dával nadále poznávat svoji božskou přirozenost různými způsoby a v mnoha dějinných momentech. V „plnosti času“ (Gal 4,4), když bylo podle Jeho plánu spásy všechno připraveno, poslal svého Syna narozeného z Panny Marie, aby nám zjevil svoji lásku definitivně. Kdo vidí Jeho, ten vidí Otce (srov. Jan 14,9). Ježíš Nazaretský svým slovem, svými gesty a celou svojí osobou^[1] zjevuje Boží milosrdenství.

2. Potřebujeme neustále rozjímat o milosrdenství. Je zdrojem radosti, vyrovnanosti a pokoje. Je podmínkou naší spásy. Milosrdenství je slovem, které zjevuje tajemství Nejsvětější Trojice. Milosrdenství je poslední a svrchovaný čin, kterým nám Bůh vychází vstříc. Milosrdenství je základním zákonem, který přebývá v srdci každého člověka hledícího upřímným zrakem na bratra, kterého v životě potká. Milosrdenství je cesta, která sjednocuje Boha a člověka, protože otevírá srdce naději, že jsme milováni navždy i přes omezení svého hříchu.

3. Jsou chvíle, kdy jsme ještě silněji voláni upřít svůj zrak k milosrdenství, abychom se stali účinným znamením Otcova jednání. Proto jsem vyhlásil *Mimořádné jubileum Milosrdenství* jako dobu příhodnou pro církve, aby umožnila věřícím vydávat silnější a účinnější svědectví. Svatý rok bude zahájen 8. prosince 2015 na slavnost Neposkvrněného Početí. Tato liturgická slavnost ukazuje způsob, jakým Bůh jedná již od počátku našich dějin. Po hříchu Adama a Evy Bůh nechtěl ponechat lidstvo samotné a napospas zlu. Proto zamýšlel a chtěl Marii svatou a neposkvrněnou v lásce (srov. Ef 1,4), aby se stala Matkou Vykupitele člověka. Na tíži hříchu odpovídá Bůh plností odpuštění. Milosrdenství bude vždycky větší než každý hřích, a nikdo nemůže klást omezení Boží lásce, která odpouští. Na slavnost Neposkvrněného Početí budu mít to potěšení otevřít Svatou bránu. V tomto případě půjde o *bránu Milosrdenství*, kde bude moci každý, kdo vstoupí, zakusit lásku Boha, který potěšuje, odpouští a dodává naději.

Následující, třetí adventní neděle, bude otevřena Svatá brána v římské katedrále, v bazilice sv. Jana na Lateránu. A potom Svatá brána v ostatních papežských bazilikách. Stanovuji, aby tuto neděle v každé místní církvi, v katedrále, která je mateřským chrámem pro všechny věřící, anebo v konkatedrále či v jiném kostele zvláštního významu byla otevřena tato *brána Milosrdenství* pro celý Svatý rok. Podle rozhodnutí ordináře ji bude možno otevřít také v jiných svatyních, které jsou metou mnoha poutníků, kteří jsou na těchto posvátných místech často v srdci pohnuti milostí a nacházejí cestu obrácení. Každá místní církev proto bude přímo zapojena do Svatého roku jakožto mimořádného momentu milosti a duchovní obnovy. Jubileum proto bude slaveno v Římě stejně jako v místních církvích jako viditelné znamení společenství celé církve.

4. Zvolil jsem datum 8. prosince, které nabylo významu v nedávných dějinách církve. Otevřu totiž Svatou bránu v den padesátého výročí zakončení Druhého vatikánského ekumenického koncilu. Církev cítí, že je třeba onu událost mít v živé paměti. Tehdy začala nová etapa jejich dějin. Otcové shromáždění na koncilu pocítili silně a jako opravdové vanutí Ducha požadavek mluvit k lidem svojí doby o Bohu srozumitelněji. Byly zbořeny hradby, které bohužel příliš dlouhou dobu uzavíraly církev v privilegované pevnosti, a nadešel čas zvěstovat evangelium nově. Nová etapa neustálé evangelizace. Nový závazek pro všechny křesťany, aby s větším nadšením a přesvědčením dosvědčovali svoji víru. Církev pocítila odpovědnost, že má být ve světě živým znamením Otcovy lásky.

Vybavují se významná slova svatého Jana XXIII. při zahájení koncilu, kterými ukázal, kudy je třeba jít: „Kristova nevěsta chce nyní raději podat lék milosrdenství než sahat po těžkých zbraních... Katolická církev pozvedající tímto ekumenickým koncilem pochodeň katolické pravdy se chce ukázat jako nejlaskavější matka všech, dobrotivá, trpělivá, pohnutá milosrdenstvím a dobrotou vůči těm dětem, které jsou od ní odloučeny“.^[2] Ke stejnému horizontu odkázal také bl. Pavel VI., který při zakončení koncilu řekl: „Chceme podotknout, že vyznáním našeho koncilu byla především láska (*caritas*)... Starobylý příběh Samaritána byl paradigmatem spirituality tohoto koncilu... Modernímu světu se od koncilu dostalo proudu sympatií a úžasu. Ano, poukázalo se na omyly, protože si to žádá láska neméně než pravda, ale lidem se dostalo jen povzbuzení, úcty a lásky. Koncil vyslal soudobému světu namísto deprimujících diagnóz povzbuzující pomoc a namísto neblahých předpovědí poselství důvěry. Jeho hodnoty nejenom respektoval, ale ctil, jeho snahy podpořil, jeho očekávání očistil a požehnal... Měli bychom zdůraznit ještě něco. Veškeré věroučné bohatství bylo zaměřeno jediným směrem, totiž tak, aby sloužilo člověku. Člověku ve všech jeho situacích, ve všech jeho slabostech a ve všech jeho potřebách.“^[3]

S těmito pocity vděčnosti za to, co církev obdržela, a s odpovědností za úkol, který nás očekává, projdeme Svatou Branou v plné důvěře, že nás provází Zmrtvýchvstalý Pán, který je nám v našem putování stálou oporou. Duch svatý, jenž vede kroky svých věřících, aby spolupracovali na díle spásy uskutečněné Kristem, ať vede a podporuje Boží lid a pomáhá mu kontempletovat tvář milosrdenství.^[4]

5. Jubilejní rok bude zakončen liturgickou slavností Krista Krále 20. listopadu 2016. V tento den, po uzavření Svaté brány, budeme naplněni pocitem vděčnosti a díky k Nejsvětější Trojici, že nám darovala tak mimořádný čas milosti. Svěříme život církve, celé lidstvo a nezměrné veškerenstvo Kristu Pánu, aby udělil své milosrdenství jako jitřní rosu dějinám, o jejichž plodnost budou všichni usilovat. S přáním, aby budoucí roky byly prostoupeny milosrdenstvím, šly vstříc každému člověku a přinášely dobrotu a Boží něhu! Kéž ke všem, věřícím i vzdáleným, dojde balzám milosrdenství jako znamení Božího království, které je již mezi námi.

6. „Je vlastní Bohu, že prokazuje milosrdenství, ve kterém se obzvláště projevuje Jeho všemohoucnost.“^[5] Slova svatého Tomáše Akvinského ukazují, že božské milosrdenství není vůbec znamením slabosti, nýbrž spíše kvality Boží všemohoucnosti. A proto liturgie v jedné z nejstarších vstupních mešních modliteb praví: „Bože, který zjevuješ svoji všemohoucnost především v milosrdenství a odpuštění.“^[6] Bůh bude navždy v dějinách lidstva Tím, který je přítomný, blízký, prozíravý, svatý a milosrdný.

„Trpělivý a milosrdný“ je dvojitý přívlastek, který se často ve Starém zákoně objevuje v popisech přirozenosti Boha. Jeho milosrdná existence se odráží v mnoha událostech dějin spásy, kde Jeho

dobrota převažuje nad trestem a záhubou. Žalmy obzvláště vyjevují tuto velkolepost božského jednání: „On odpouští všechny tvé viny, on léčí všechny tvé neduhy. On vykupuje tvůj život ze záhuby, on tě věnčí láskou a slitováním“ (Žl 103,3-4). Ještě výslovněji potvrzuje konkrétní znaky milosrdenství další Žalm: „Zjednává právo utlačeným, dává chléb lačným. Hospodin vysvobozuje vězně, otvírá oči slepým, napřimuje sklíčené, miluje spravedlivé, chrání přistěhovalce, podporuje sirotka a vdovu, ale mate cestu bezbožníků“ (Žl 146, 7-9). A naposled další slova Žalmisty: „Uzdravuje ty, jimž puká srdce, a jejich rány uzdravuje... Pokorné Hospodin pozvedá, bezbožné však ponižuje k zemi“ (Žl 147,3.6). Boží milosrdenství zkrátka není abstraktní idea, nýbrž konkrétní skutečnost, která zjevuje Jeho lásku, podobně jako otce a matku hluboce dojímá jejich dítě. Opravdu je na místě říci, že jde o „niternou“ lásku. Pramení v nitru jako hluboké, přirozené cítění tvořené něhou, soucitem, shovívavostí a odpuštěním.

7. „Jeho milosrdenství trvá na věky“ – tento refrén se vrací po každém verši 136. Žalmu, který líčí dějiny Božího zjevení. Moc milosrdenství dává veškerému starozákonnímu dění hluboce spásonosnou hodnotu. Milosrdenstvím se dějiny Boha s Izraelem stávají dějinami spásy. Neustálé opakování „Jeho milosrdenství trvá na věky“, jako v tomto Žalmu, jako by chtělo prolomit kruh prostoru a času a všechno zasadit do věčného tajemství lásky. Jako by se chtělo říci, že nejenom v dějinách, ale navěky bude člověk pod ustavičně milosrdným pohledem Otce. Ne náhodou zařadil izraelský lid tento Žalm do *Velkého hallelu*, jak je nazýván v nejvýznamnějších liturgických svátcích.

Ježíš se tento Žalm o milosrdenství modlil před Umučením. Dosvědčuje to evangelista Matouš, když říká, že „potom, co zazpívali chvalozpěv“ (26,30), vyšel Ježíš se svými učedníky na Olivovou horu. Když ustanovil eucharistii jako trvalou památku na Sebe a Svoji Paschu, položil symbolicky toto svrchované gesto Zjevení do světla milosrdenství. V témže horizontu milosrdenství prožíval Ježíš svoje umučení a svoji smrt, vědom si obrovského tajemství lásky, které se naplnilo na kříži. Vědomí, že sám Ježíš se tento Žalm modlil, jej pro nás křesťany činí ještě důležitějším, a zavazuje nás k přijetí tohoto refrénu do naší každodenní modlitby chval: „Jeho milosrdenství trvá na věky“.

8. S pohledem upřeným na Ježíše a na Jeho milosrdnou tvář můžeme zachytit lásku Nejsvětější Trojice. Posláním, které Ježíš obdržel od Otce, bylo zjevit tajemství božské lásky v jeho plnosti. „Bůh je láska“ (1 Jan 4,8.16), prohlašuje evangelista Jan poprvé a jako jediný v celém Písmu svatém. Tato láska je nyní viditelná a hmatatelná v celém Ježíšově životě. Jeho osoba není nic než láska, nezištně se dávající láska. Jeho vztahy k lidem, kteří jej obklopují, vyjevují něco jedinečného a neopakovatelného. Znamení, která činí, zejména vůči hříšníkům, chudým, vyloučeným, nemocným a trpícím lidem, jsou znamením milosrdenství. Všechno v Něm mluví o milosrdenství. Nic v Něm nepostrádá soucit.

Ježíš před množstvím lidí, kteří jej následovali, a když pozoroval jejich únavu a vysílení, skleslost a dezorientaci, zakoušel k nim v hloubi srdce silný soucit (srov. Mt 9,36). Silou této soucitné lásky uzdravoval nemocné, kteří mu byli přinášeni (srov. Mt 14,14), a několika chleby a rybami sytil velké zástupy (srov. Mt 15,37). Ve všech těchto okolnostech bylo Ježíšovo srdce pohnuto právě milosrdenstvím, kterým četl v srdci těch, s nimiž mluvil, a odpovídal na jejich nejoprávněnější potřeby. Když potkal vdovu z Naim, která provázela svého jediného zesnulého syna ke hrobu, zakusil obrovský soucit s nezměrnou bolestí této plačící matky a jejího syna vzkřísil, aby jí ho vrátil (srov. Lk 7,15). Poté co vysvobodil posedlého v Geraze, pověřil jej posláním: „Jdi domů ke své rodině a vypravuj jim,

jak veliké dobrodiní ti Pán prokázal a jak se nad tebou smiloval“ (*Mk 5,19*). Také Matoušovo povolání zapadá do perspektivy milosrdenství. Když Ježíš procházel kolem Matoušovy celnice, jejich zraky se střetly. Pohledem plným milosrdenství odpustil Ježíš tomuto muži hříchy, překonal odpor ostatních učedníků a vybral si jeho, hříšníka a celníka, za jednoho z Dvanácti. Svatý Beda Ctihodný, když tuto evangelní scénu komentoval, napsal, že Ježíš pohlédl na Matouše se slitováním a vyvolil jej: *miserando atque eligendo*.^[7] Tato slova mne vždycky oslovovala, takže jsem si je vzal za své motto.

9. V podobenstvích o milosrdenství Ježíš zjevuje přirozenost Boha, kupříkladu v tom, kde se Otec nevzdá, dokud soucitem a milosrdenstvím neodstraní hřích a nepřemůže odpor. Tato podobenství známe, zvláště tři: o ztracené ovci, ztracené minci a podobenství o otci a dvou synech (srov. *Lk 15,1-32*). V těchto podobenstvích je Bůh vždycky představován jako plný radosti, zvláště když odpouští. Nacházíme v nich jádro evangelia i naší víry, protože milosrdenství je prezentováno jako moc, která vše přemáhá, naplňuje srdce láskou a utěšuje odpuštěním.

Jiné podobenství nás zase učí křesťanskému životnímu stylu. Na Petrovu otázku kolikrát je třeba odpustit, Ježíš odpovídá: „Neříkám ti nejvíc sedmkrát, ale sedmdesátseptkrát“ (*Mt 18,22*), a vypráví podobenství o „nelítostném služebníkovi“. Toho si zavolá pán, aby splatil velkou sumu, prosí jej tedy na kolenu, a pán mu dluh odpustí. Hned po té však potká jiného služebníka, který jemu dluží pár denárů a na kolenu jej prosí o slitování. Odmítne jej však a nechá uvěznit. Jeho pán se to dozví, velmi se rozhněvá, zavolá si tohoto služebníka a říká mu: „Neměl ses i ty smilovat nad svým druhem, jako jsem se smiloval já nad tebou?“ (*Mt 18,33*). A Ježíš uzavírá: „Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže každý svému bratru ze srdce neodpustíte“ (*Mt 18,35*).

Podobenství obsahuje hluboké ponaučení pro každého z nás. Ježíš prohlašuje, že milosrdenství není pouze Otcovo jednání, ale stává se kritériem k pochopení, kdo jsou jeho pravé děti. Jsme zkrátka povoláni žít milosrdenství, protože nejprve bylo prokázáno nám. Odpuštění urážek se stává nejzřetelnějším výrazem milosrdné lásky a pro nás křesťany je imperativem, od kterého nemůžeme odhlédnout. Zdá se to obtížné tolikrát odpouštět! A přece je odpuštění nástrojem, který je nám dán do rukou, abychom dosáhli vyrovnanosti srdce. Zanechat zášť, hněv, násilí a pomstu je nezbytná podmínka šťastného života. Přijměme proto apoštolovu pobídku: „Slunce ať nezapadá nad vaším hněvem“ (*Ef 4,26*). A zejména naslouchejme Ježíšovým slovům, jimiž učinil milosrdenství ideálem života a kritériem věrohodnosti naší víry: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství“ (*Mt 5,7*). Tímto blahoslavenstvím se v tomto Svatém roce necháme obzvláště inspirovat.

Je jasné, že milosrdenství je v Písmu svatém klíčové slovo, označující Boží jednání vůči nám. Bůh se neomezuje pouze na prohlášení o svojí lásce, ale činí ji viditelnou a hmatatelnou. Ostatně, láska by nikdy nemohla být abstraktním slovem. Pro svou povahu je konkrétním životem: úmysly, postoje a chování se ověřují v každodenních činech. Boží milosrdenství je Jeho odpovědnost za nás. Bůh se cítí odpovědný, přeje si tudíž naše dobro a chce nás vidět šťastnými, plnými radosti a vyrovnanosti. Milosrdná láska křesťanů musí mít stejnou vlnovou délku. Jako miluje Otec, tak milují děti. Jako je milosrdný On, tak jsme i my povoláni být milosrdní jedni vůči druhým.

10. Sloupovím, které nese život církve, je milosrdenství. Veškerá její pastorační činnost by měla být proniknuta něhou, která je určena věřícím; žádné její zvěstování a svědectví vůči světu nemůže postrádat milosrdenství. Věrohodnost církve prochází cestou milosrdné a soucitné lásky. Církev „prožívá neuhasitelnou touhu nabízet milosrdenství“.^[8] Možná, že jsme dlouho zapomínali ukazovat

cestu milosrdenství a žít ji. Na jedné straně pokušení požadovat vždy a pouze spravedlnost vedlo k opomenutí, že ta je sice prvním, nezbytným a neodmyslitelným krokem, ale že církev potřebuje jít dál, aby dosáhla vyššího a významnějšího cíle. Na druhé straně je smutné vidět, jak se zkušenost odpuštění v naší kultuře vytrácí. Dokonce samo toto slovo jako by někdy mizelo. Bez svědectví o odpuštění však zbývá pouze neužitečný a neplodný život, jako by se žilo na bezútěšné poušti. Pro církev znovu nadešel čas chopit se radostné zvěsti o odpuštění. Je čas návratu k podstatnému, abychom na sebe vzali slabosti a těžkosti svých bratří. Odpuštění je síla, která křísí k novému životu a vlévá odvalu hledět do budoucnosti s nadějí.

11. Nemůžeme opomenout zásadní učení, které svatý Jan Pavel II. nabídnul svojí druhou encyklikou *Dives in misericordia*, která byla ve svojí době nečekaná a mnohé svým tématem překvapila. Svatý papež především poukázal na zapomnění, do něhož upadlo téma milosrdenství v dnešní kultuře: „Současné myšlení se snad ještě více než v dřívější době staví proti milosrdnému Bohu a pokouší se i pouhý pojem "milosrdenství" odstranit ze života i ze srdce člověka. Samo slovo a výraz - milosrdenství - jako by přivádělo do úzkých člověka, který se ještě více než jindy v historii cítí být pánem a díky nesmírnému a dosud nepoznanému rozvoji vědy a techniky si podmanil zemi (srov. Gn 1,28). Takové podmanění země, chápané pouze jednostranně a povrchně, neponechává žádné místo pro milosrdenství... Proto se také v současné situaci církve a světa mnoho lidí a mnoho společenství, vedených živým citem víry, přirozeně a sami od sebe utíkají k Božímu milosrdenství“.^[9] Kromě toho svatý Jan Pavel II. odůvodnil naléhavost zvěstovat a dosvědčovat milosrdenství v soudobém světě takto: „Vede nás k tomu láska k člověku a všemu, co je lidské a co je podle mínění mnoha dnešních lidí ohroženo nesmírným nebezpečím. Kristovo tajemství... mne zavazuje, abych hlásal milosrdenství a milosrdnou Boží lásku, zjevenou ve stejném Kristově tajemství. Toto tajemství mne rovněž vybízí, abych se k tomuto milosrdenství obracel a vzýval je v dnešním obtížném a rozhodujícím období dějin církve a světa.“^[10] Toto jeho učení je dnes aktuální více než předtím a zasluhuje si, aby bylo v tomto Svatém roce oživeno. Bereme si za svá další jeho slova: „Církev žije svým pravým životem, když vyznává a hlásá milosrdenství - nejvýše obdivuhodnou vlastnost Stvořitele a Vykupitele - a když přivádí lidi k pramenům Spasitelova milosrdenství, které sama střeží a spravuje.“^[11]

12. Církev má poslání zvěstovat Boží milosrdenství, které je tepajícím srdcem evangelia, skrze něž má dosáhnout srdce a mysl každého člověka. Kristova nevěsta si osvojuje jednání Božího Syna, který vychází vstříc všem a nikoho nevyklučuje. V naší době, kdy je církev zapojena do nové evangelizace, si téma milosrdenství žádá, aby bylo podáváno s novým nadšením a novým pastoračním přístupem. Pro církev a věrohodnost jejího zvěstování je určující, aby žila a dosvědčovala milosrdenství v první osobě. Její jazyk a její gesta mají předávat milosrdenství, pronikat do lidských srdcí a vybízet lidi, aby hledali cestu zpět k Otci.

První pravdou církve je Kristova láska. Této lásce, která se projevuje odpuštěním a sebedarováním, církev slouží a zprostředkovává ji lidem. Proto, tam kde je církev, musí být zřetelné Otcovo milosrdenství. V našich farnostech, společenstvích, ve sdruženích, hnutích a vůbec všude, kde jsou křesťané, by každý měl mít možnost najít oázu milosrdenství.

13. Chceme tento Jubilejní rok prožít ve světle Pánova slova: *Milosrdní jako Otec*. Evangelista přináší

Ježíšovo učení: „Budte milosrdní jako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36). Je to životní program, který je náročný a stejně tak plný radosti a pokoje. Ježíšův pokyn je určen těm, kdo slyší Jeho hlas (srov. Lk 6,27). Abychom byli schopni milosrdenství, musíme tudíž nejprve naslouchat Božímu Slovu. To znamená obnovit hodnotu mlčení při rozjímání Slova, které nám je určeno. Takto lze rozjímat Boží milosrdenství a osvojit si je jako vlastní životní styl.

14. Zvláštním znamením Svatého roku je *pouť*, protože je obrazem cesty, kterou se každý člověk svým životem ubírá. Život je putováním a lidská bytost je *viator*, poutník, který jde po cestě ke kýženému cíli. Také ke Svaté bráně v Římě a kamkoli jinam bude každý muset podle svých sil vykonat pouť. Bude to znamení skutečnosti, že také milosrdenství je cílem, kterého je třeba dosáhnout a který vyžaduje závazek a obět. Pouť je tudíž podnětem k obrácení: prostřednictvím Svaté brány se necháme obejmout Božím milosrdenstvím a zavážeme se k tomu, abychom vůči druhým byli milosrdní jako je Otec k nám.

Pán Ježíš nám ukazuje etapy této pouti, kterými lze tohoto cíle dosáhnout: „Nesudte, a nebudete souzeni, nezavrhuje, a nebudete zavrženi. Odpouštějte, a bude vám odpuštěno. Dávejte, a dostanete: míru dobrou, natlačenou, natřesenou a vrchovatou vám dají do klína. Neboť jakou mírou měříte, takovou se naměří vám“ (Lk 6,37-38). Především říká *nesoudit a nezavrhovat*. Kdo nechce být souzen Bohem, nesmí se stát soudcem vlastního bratra. Lidé totiž svým soudem ulpívají na povrchu, zatímco Otec hledí do nitra. Kolik jen škodí slova pronášená se žárlivostí a závistí! Mluvit špatně o bratru v jeho nepřítomnosti, znamená stavět jej do špatného světla, poškozovat jeho pověst a vydávat jej napospas řečem. Nesoudit a nezavrhovat má pozitivní význam, totiž umět chápat to, co je v každém člověku dobré, a nedovolit, aby trpěl naším stranickým soudem a naším předsudkem, že víme všechno. To však ještě k vyjádření milosrdenství nestačí. Ježíš žádá také *odpouštění a dávání*. Máme být nástroji odpuštění, protože se nám od Boha jako prvním dostalo odpuštění. Být velkodušní ke všem a vědět, že Bůh nás také zahrnuje obrovskou velkorysostí.

Milosrdní jako Otec - takové bude „motto“ Svatého roku. V milosrdenství máme důkaz toho, jak miluje Bůh. Dává se cele, navždy, nezištně, a aniž by něco žádal výměnou. Přichází nám na pomoc, když jej vzýváme. Krásná je denní modlitba církve, která začíná slovy: „Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat“ (Žl 70,2). Pomoc, kterou vzýváme, je prvním krokem Božího milosrdenství směrem k nám. On nás přichází vyprostit ze slabosti, v níž žijeme. A Jeho pomoc spočívá v tom, že nám umožní vnímat Jeho přítomnost a Jeho blízkost. Den po dni, zasažení Jeho soucitem, se můžeme stát také my soucitnými vůči všem.

15. V tomto Svatém roce můžeme učinit zkušenost otevření srdce vůči těm, kdo žijí v těch nejvíce beznadějných existenciálních periferiích, jež moderní svět často dramatickým způsobem vytváří. Kolik je ošidných a bolestných situací v dnešním světě! Kolik zranění na těle nese množství těch, kdo nemají hlas, protože jejich křik zeslábl či zanikl v důsledku lhostejnosti bohatých národů. V tomto Jubileu bude církev ještě více volána hojit tato zranění, poskytovat úlevu olejem útěchy, obvazovat milosrdenstvím a léčit nezbytnou solidaritou a pozorností. Neupadejme do lhostejnosti, která ubíjí, do zvykovosti, která uspává duši a brání objevovat novost, do cynismu, který ničí. Otevřme své oči a pohledme na bídu světa, na rány tolika bratří a sester zbavených důstojnosti a nechme se vyprovokovat jejich voláním o pomoc. Naše ruce ať stisknou jejich ruce. Přitáhněme je k sobě, aby pocítili vroucnost naší přítomnosti, našeho přátelství a bratrství. Jejich křik ať je i náš, abychom tak

společně mohli prolomit bariéru lhostejnosti, která často suverénně kraluje, aby zakrývala pokrytectví a egoismus.

Vroucně si přeji, aby křesťanský lid během Jubilea přemýšlel o *skutcích tělesného a duchovního milosrdenství*. To bude způsob, jak probouzet naše svědomí často ukolébané pohledem na dramata chudoby a jak hlouběji pronikat k jádru evangelia, ve kterém jsou chudí božským milosrdenstvím upřednostňováni. Ježíšovo kázání nám tyto skutky milosrdenství prezentuje, abychom mohli chápat, zda žijeme jako Jeho učedníci či nikoli. Objevme znovu skutky *tělesného milosrdenství*: dávat najíst tomu, kdo má hlad, a napít žíznivým; odívat toho, kdo nemá, co na sebe; přijímat cizince, pomáhat nemocným, navštěvovat vězněné, pohřbívat mrtvé. A nezapomínejme na skutky *duchovního milosrdenství*: radit pochybujícím, učit neznalé, napomínat hříšníky, těšit sklíčené, odpouštět urážky, trpělivě snášet protivné lidi, modlit se k Bohu za živé i mrtvé.

Nemůžeme utéci před Pánovými slovy, podle nichž budeme souzeni: zda dáme najíst hladovému a napít žíznivému; přijmeme cizince a oblečeme toho, kdo nemá, co na sebe; zda budeme mít čas být s tím, kdo je nemocný a ve vězení (srov. *Mt 25,31-45*). Stejně tak budeme tázáni, zda jsme pomáhali vyvádět z pochybností, které stahují do strachu a často jsou zdrojem osamocení; zda jsme uměli přemáhat neznalost, v níž žijí miliony lidí, zejména děti, kterým se nedostává pomoci, aby mohly vyváznout z chudoby; zda jsme byli nablízku tomu, kdo je osamocen a sklíčen; zda jsme odpustili tomu, kdo nás uráží, a odmítli každou formu zášti a nenávisti vedoucí k násilí; zda jsme byli trpěliví podle příkladu Boha, který má trpělivost s námi; a nakonec zda jsme Pánu v modlitbě svěřovali svoje bratry a sestry. V každém z těchto „nejmenších“ je přítomen sám Kristus. Jeho tělo se stává znovu viditelným jako tělo, které je zmučené, bolavé, bité, podvyživené a na útěku... abychom jej rozpoznali, dotýkali se jej a poskytovali mu péči. Nezapomeňme na slova svatého Jana od Kříže: „Na sklonku života budeme souzeni podle lásky“.[\[12\]](#)

16. V Lukášově evangeliu máme další důležitý aspekt, jak prožívat s vírou toto Jubileum. Evangelista vypráví, jak se Ježíš po návratu do Nazareta vydal podle svého zvyku do synagogy. Vyzvali jej, aby přečetl Písmo a komentoval jej. Šlo o pasáž z proroka Izaiáše, kde stojí: „Duch Páně je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto“ (*Iz 61,1-2*). „Milostivé léto“ Páně je tím, co toužíme prožívat. Tento Svatý rok s sebou přináší bohatství Ježíšova poslání, které zní v prorokových slovech: nést slovo a gesto útěchy chudým, oznamovat osvobození těm, kdo jsou uvězněni v nových formách nevolnictví moderní společnosti, navracet zrak tomu, kdo už nevidí, protože se stáhl sám do sebe, a navracet důstojnost tomu, kdo ji postrádá. Ježíšovo kázání se znovu stává viditelným v odpovědích víry, které jsou křesťané povoláni dávat svým svědectvím. Ať nás provázejí apoštolova slova: „Kdo prokazuje milosrdenství, ať to činí s radostí“ (*Řím 12,8*).

17. Postní doba tohoto Jubilejního roku ať je žita intenzivněji jako velká příležitost ke slavení a zakoušení Božího milosrdenství. Kolik stránek Písma lze meditovat během postní doby, abychom objevili milosrdnou Otcovu tvář! Slovy proroka Micheáše můžeme také opakovat: Ty, Pane, jsi Bůh, který odpouštíš nepravost a promíjíš hřích, netrváš na svém hněvu, ale máš zálibu v milosrdenství. Ty, Pane, se vrátíš a smiluješ se nad svým lidem. Nebudeš dbát na naše viny a svrhneš do mořských propastí všechny naše hříchy (srov. *Mich 7,18-19*).

V čase modlitby, půstu a dobročinnosti lze rozjímat konkrétněji o těchto slovech proroka Izaiáše: „Není půstem, který chci spíše toto: rozvaž nespravedlivá pouta, uvolni uzly jha, utiskované propusť na svobodu, zlom každé jařmo! Lámej svůj chléb hladovému, popřej pohostinství bloudícím ubožákům; když vidíš nahého, obleč ho, neodmítej pomoc svému bližnímu. Tehdy vyrazí tvé světlo jako zora, tvá jizva se brzy zacelí. Před tebou půjde tvá spravedlnost a za tebou Boží sláva. Tehdy budeš volat, a Hospodin ti odpoví, křičet o pomoc, a on řekne: »Zde jsem!« Přestaneš-li utlačovat, ukazovat prstem, křivě mluvit, nasytíš-li svým chlebem hladového, ukojíš-li lačného, tehdy v temnotě vzejde tvé světlo, tvůj soumrak se stane poledním jasem. Hospodin tě stále povede, v nedostatku ukojí tvou touhu, posílí tvé údy. Budeš jako zavlažovaná zahrada, jako živé zřídlo, jehož voda nevysychá“ (Iz 58,6-11). V diecézích ať se šíří iniciativa *24 hodin pro Pána*, která se koná v pátek a sobotu čtvrtého postního týdne. Mnozí lidé začínají přistupovat ke svátosti smíření a jsou mezi nimi četní mladí, kteří v této zkušenosti často nacházejí cestu zpět k Pánu, prožívají intenzivní chvíli modlitby a objevují znovu smysl svého života. Kladme zřetelně opět do středu svátost smíření, protože umožňuje hmatatelně se dotýkat milosrdenství. Pro každého penitenta tak bude zdrojem opravdového vnitřního pokoje. Nikdy nepřestanu zdůrazňovat, aby zpovědníci byli opravdovým znamením Otcova milosrdenství. Zpovědníkem se nelze stát jen tak. Lze se jím stát především, když my sami jsme kajícími žádajícími o odpuštění jako první. Nezapomínejme, že být zpovědníky znamená podílet se na samotném Ježíšově poslání a být konkrétním znamením kontinuity božské lásky, která odpouští a zachraňuje. Každý z nás obdržel dar Ducha svatého na odpuštění hříchů, za něj jsme odpovědni. Nikdo z nás není pánem svátosti, nýbrž věrným služebníkem Božího odpuštění. Každý zpovědník má přijímat věřící jako otec z podobenství o marnotratném synovi. Vyšel synovi vstříc, třebaže promarnil jeho majetek. Zpovědníci jsou povoláni obejmout kajícího syna, který se vrací domů, a projevit radost z jeho návratu. Ať také neúnavně vycházejí vstříc druhému synovi, který zůstal venku a není schopen se radovat, a vysvětlí mu, že jeho přísný soud je nespravedlivý a vzhledem k bezmeznému Otcovu milosrdenství nemá smysl. Ať nekladou impertinentní otázky, ale jako otec z onoho podobenství přerušují připravenou promluvu ztraceného syna, a umějí v srdci každého penitenta zachytit prosbu o pomoc a odpuštění. Zpovědníci jsou zkrátka povoláni vždy, všude, v každé situaci a navzdory všemu být znamením primátu milosrdenství.

18. V postní době tohoto Svatého roku mám v úmyslu rozeslat *Misionáře Milosrdenství*. Budou znamením mateřské péče církve o lid Boží, aby vstoupili do hlubin bohatství tohoto tajemství, které je pro víru tak zásadní. Budou to kněží, kterým dám pravomoc odpouštět také hříchy, které jsou vyhrazeny Apoštolskému stolci, aby byla zjevná šíře jejich posláním. Budou především živým znamením toho, jak Otec přijímá ty, kdo touží po Jeho odpuštění. Budou misionáři milosrdenství z toho důvodu, že u všech lidí podnítl osvobozující setkání proniknuté lidskostí, které bude zdrojem osvobození, z něhož vyplyne zodpovědnost k překonávání překážek a k návratu k novému životu danému křtem. Ve svém poslání se budou řídit slovy apoštola: „Bůh totiž dopustil, že všichni upadli do neposlušnosti, aby všem prokázal milosrdenství“ (*Řím 11,32*). Všichni totiž, nikoho nevyjímaje, jsou povoláni chopit se výzvy k milosrdenství. Tito misionáři budou žít své poslání s vědomím, že mohou upírat svůj pohled k Ježíši, „milosrdnému a věrnému veleknězi“ (*Žid 2,17*).

Prosím spolubratry biskupy, aby posílali a přijímali tyto misionáře, kteří mají být především přesvědčivými kazateli milosrdenství. Ať se v diecézích konají „lidové misie“, aby tito misionáři byli

zvěstovateli radosti z odpuštění. Ať jsou zváni udělovat svátost smíření lidu, aby milostivý čas Jubilejního roku umožnil mnohým vzdáleným synům vrátit se na cestu do otcovského domu. Pastýři budou tedy zejména během postní doby vybízet věřící, aby přistupovali „s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost“ (Žid 4,16).

19. Slovo odpuštění kéž dojde ke všem a pozvání zakusit milosrdenství nenechá nikoho lhostejným. Moje pobídka ke konverzi se obrací ještě naléhavěji k těm, kdo jsou svým způsobem života daleko od Boží milosti. Mám na mysli zejména muže a ženy, kteří patří ke zločinným uskupením jakéhokoli typu. Prosím vás k vašemu dobru, abyste změnili život. Žádám vás o to jménem Božího Syna, který ač potíral hřích, nikdy neodmítl žádného hříšníka. Neupadněte do oné děsivé pasti přesvědčení, že život závisí na penězích a že ve vztahu k nim všechno ostatní ztrácí hodnotu a důstojnost. To je pouhá iluze. Peníze si neodneseme na onen svět. Peníze nedávají pravé štěstí. Násilí používané ke hromadění peněz prosáklých krví nás nečiní mocnými, ani nesmrtelnými. Všichni dříve či později předstoupíme před Boží soud a nikdo nebude moci uniknout.

Tatáž výzva ať dojde i k lidem, kteří podporují korupci anebo jsou jejími spoluviníky. Tato páchnoucí rána společnosti je těžkým hříchem, který volá k nebi, protože podkopává základy osobního i společenského života. Korupce brání hledět do budoucna s nadějí, protože svojí zpučeností a chtivostí maří plány slabých a utiskuje ty nejchudší. Je to zlo, které hnízí v každodenních gestech, aby se pak projevilo veřejnými skandály. Korupce je zatvrzelost ve hříchu, snaží se nahrazovat Boha iluzí peněz jakožto formou moci. Je to dílo temnot, nesené nedůvěrou a pletichařením. *Corruptio optimi pessima*, říkal oprávněně svatý Řehoř Veliký, aby vyjádřil, že se nikdo nemůže cítit imunním před tímto pokušením. K jeho zdolání v osobním i sociálním životě je nezbytná rozvážnost, bdělost, oddanost a průzračnost spolu s odvahou denuncovat. Pokud totiž není otevřeně potíráno, dříve či později zkompromituje a zničí život.

Toto je příhodná doba ke změně života! Toto je chvíle dotyku srdce. Tváří v tvář spáchanému zlu, i těch nejhorších zločinů, je čas uslyšet pláč nevinných, připravených o majetek, o důstojnost, o to, co mají rádi, i o život samotný. Zůstat na cestě zla je pouze zdrojem klamu a sklíčenosti. Pravý život je zcela jiný. Bůh neúnavně podává ruku. Vždycky je ochoten vyslyšet, já také, stejně jako moji bratři biskupové a kněží. Důležité je pouze přijmout pozvání k obrácení a podrobit se spravedlnosti, zatímco církve nabízí milosrdenství.

20. Nebude neúčinné poukázat v tomto kontextu na vztah mezi *spravedlností a milosrdenstvím*. Nejsou to dva odporující si aspekty, ale dvě dimenze jediné skutečnosti, která se postupně rozvíjí až k dosažení svého vrcholu v plnosti lásky. Spravedlnost je zásadní pojem pro občanskou společnost, kde obvykle odkazuje na právní řád, kterým se aplikuje zákon. Spravedlností se také rozumí, že každému má být dáno, co mu náleží. V Bibli se častokrát zmiňuje božská spravedlnost a Bůh jako soudce. Obvykle je tam chápána jako celistvé dodržování Zákona a jednání každého dobrého Izraelity odpovídající přikázáním daných Bohem. Tato vize nicméně nejednou vedla k upadnutí do legalismu, mystifikovala původní význam a zatemňovala hluboký smysl spravedlnosti. K překonání legalistické mentality je třeba zmínit, že v Písmu svatém je spravedlnost chápána bytostně jako důvěřivé svěření se Boží vůli.

Ježíš mluví častěji o důležitosti víry než o dodržování Zákona. V tomto smyslu je třeba chápat Jeho slova, když u stolu s Matoušem a dalšími celníky a hříšníky říká farizeům, kteří mu odporovali: „Jděte

a naučte se, co znamená: »*Milosrdenství chci a ne oběť*«. Nepřišel jsem totiž povolát spravedlivé, ale hříšníky (Mt 9,13). Vzhledem k pojetí spravedlnosti jakožto pouhého dodržování Zákona, který soudí a dělí lidi na spravedlivé a hříšníky, Ježíš ukazuje velký dar milosrdenství, které hledá hříšníky, aby jim nabídlo odpuštění a spásu. Potom je zřejmé, proč byl Ježíš kvůli této tak osvobozující vizi, jež je zdrojem obnovy, odmítnut jak farizeji, tak učiteli Zákona. Ti kvůli věrnosti Zákonu kladli na bedra druhých jenom břemena, čímž anulovali Otcovo milosrdenství. Poukaz na dodržování Zákona nemůže být na překážku pozornosti k potřebám týkajících se lidské důstojnosti.

Zmínka, kterou se Ježíš odvolává k textu proroka Ozeáše – „chci lásku a ne oběť“ (6,6), je zde velice příznačná. Ježíš prohlašuje, že od nynějška má být pravidlem života Jeho učedníků primát milosrdenství, jak dosvědčuje On sám, když stoluje s hříšníky. Milosrdenství je zjeveno jako zásadní dimenze Ježíšova poslání. Je opravdovou výzvou těm, kteří s ním diskutovali a lpěli na formálním respektování Zákona. Ježíš jde však za Zákon; Jeho přívětivost k těm, které Zákon považoval za hříšníky, umožňuje chápat, kam až sahá Jeho milosrdenství.

Také apoštol Pavel šel podobnou cestou. Nežli potkal cestou do Damašku Krista, byl jeho život zaměřen na spravedlnost spočívající v zachování Zákona (srov. Flp 3,6). Obrácení ke Kristu vedlo k otočení jeho vize až do té míry, že v listu Galaťanům prohlašuje: „Víme, že člověk je uznán za spravedlivého jen tehdy, když uvěří v Ježíše Krista, a ne když dělá skutky, jak je nařizuje Zákon“ (Gal 2,16). Jeho pojetí spravedlnosti se radikálně mění. Pavel nyní klade na první místo víru a nikoli Zákon. Spásy se nedosahuje dodržováním Zákona, nýbrž vírou v Ježíše Krista, který svojí smrtí a zmrtvýchvstáním přináší spásu milosrdenstvím, které ospravedlňuje. Boží spravedlnost se nyní stává osvobozením pro utiskované z otroctví hříchu a všech jeho důsledků. Spravedlností Boha je Jeho odpuštění (srov. Žl 51,11-16).

21. Milosrdenství neodporuje spravedlnosti, ale je výrazem Božího zacházení s hříšníkem, kterému nabízí další možnost nápravy, obrácení a víry. Zkušenost proroka Ozeáše nám pomáhá nahlédnout, jak překonávat spravedlnost milosrdenstvím. Epocha tohoto proroka patří v dějinách židovského lidu k těm nejdramatičtějším. Království je blízko zkáze, lid nezachoval věrnost smlouvě, vzdálil se od Boha a ztratil víru Otců. Podle lidské logiky je spravedlivé, že se Bůh rozhodne odvrhnout vyvolený lid. Nezachoval uzavřenou smlouvu a zasluhuje tedy náležitý trest, tedy vyhnanství. Prorokova slova to dosvědčují: „Nevrátí se do egyptské země, leč jeho králem bude Ašur, protože se odmítl vrátit ke mně“ (Oz 11,5). A přece po této reakci odvolávající se na spravedlnost, prorok radikálně modifikuje svůj jazyk a vyjevuje pravou Boží tvář: „Obrací se ve mně srdce, rozněcuje i soucit. Nebudu jednat podle žáru svého hněvu, nezničím znovu Efraima, neboť jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svatý uprostřed tebe, a nevzplanu hněvem“ (Oz 11,8-9). Svatý Augustin, jako by komentoval tato prorokova slova, říká: „Bůh snadněji zadrží hněv než milosrdenství“.^[13] Je tomu právě tak. Boží hněv trvá okamžik, ale jeho milosrdenství navěky.

Kdyby se Bůh zastavil u spravedlnosti, přestal by být Bohem a byl by jako všichni lidé, kteří se dovolávají zákona. Spravedlnost sama nestačí a zkušenost učí, že odvolávat se pouze na ni, hrozí jejím zničením. Proto Bůh přesahuje spravedlnost milosrdenstvím a odpuštěním. Neznamená to spravedlnost znehodnotit nebo učinit zbytečnou, naopak. Kdo chybuje, je stížen trestem. Není to však účel, nýbrž začátek obrácení, aby zakusil něhu odpuštění. Bůh neodvrhne spravedlnost. Zahrnuje ji a překonává nadřazeným činem, ve kterém se zakouší láska, jež je základem pravé spravedlnosti.

Musíme věnovat velkou pozornost tomu, co píše Pavel, abychom neupadli do téhož omylu, který apoštol vyčítal svým židovským současníkům: „Upadli do omylu při usuzování, jak Bůh ospravedlňuje, a chtěli k tomu dojít sami, a proto se nepodřídili Božímu způsobu ospravedlnění. Vždyť cíl Zákona je Kristus, aby v něm dostal ospravedlnění každý, kdo věří“ (Řím 10, 3-4). Tato Boží spravedlnost je milosrdenství udělené všem jako milost mocí smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Kristův kříž je tedy Boží soud nad námi všemi a nad světem, protože nám nabízí jistotu lásky a nového života.

22. Jubileum s sebou nese také *odpustek*. Ve Svatém roce Milosrdenství má zvláštní význam. Boží odpuštění našich hříchů nezná mezí. Ve smrti a vzkříšení Ježíše Krista Bůh jasně vyjevuje tuto svoji lásku, která vede až ke zničení hříchu lidí. Nechat se smířit s Bohem je možné skrze Velikonoční tajemství prostřednictvím církve. Bůh je tedy vždycky nakloněn odpuštění a nikdy nepolevuje v jeho nabízení způsobem stále novým a neočekávaným. My všichni nicméně máme zkušenost hříchu. Víme, že jsme povoláni k dokonalosti (srov. Mt 5,48), ale silně pociťujeme tíži hříchu. Zakoušíme moc milosti, která nás proměňuje, ale zakoušíme také sílu hříchu, který nás podmiňuje. Navzdory odpuštění nosíme ve svém životě protiklady, které jsou důsledkem našich hříchů. Ve svátosti smíření Bůh odpouští hříchy, které jsou skutečně smazány. Přece však zůstává v našem chování a v našem myšlení jejich negativní otisk. Boží milosrdenství je však ještě silnější. Stává se *odpustkem* Otce, který skrze Kristovu nevěstu dosahuje ke hříšníkovi, jemuž bylo odpuštěno, osvobozuje jej ze zbývajících důsledků hříchu, uzpůsobuje jej k činům lásky a spíše k růstu v lásce než k opětovnému pádu do hříchu.

Církev žije ze společenství svatých. V eucharistii se toto společenství, jež je Božím darem, uskutečňuje jako duchovní sjednocení, které spojuje nás věřící se svatými a blahoslavenými, kterých je bezpočet (srov. Zj 7,4). Jejich svatost přichází na pomoc naší křehkosti, a Matka církev je tak svojí modlitbou a svým životem schopna svatostí jedněch vyjít vstříc slabosti druhých. Žít tedy odpustek Svatého roku znamená přistoupit k milosrdenství Otce s jistotou, že Jeho odpuštění se vztahuje na celkový život věřícího. Odpustek je zakoušením svatosti církve, která má účast na všech dobrodiních Kristova vykoupení, aby odpuštění bylo rozšířeno až do nejzazších důsledků, kterých dosahuje Boží láska. Žijme intenzivně toto Jubileum, prosme Otce o odpuštění hříchů a o rozšíření milosrdenství Jeho odpustků.

23. Milosrdenství má platnost, která sahá za hranice církve. Vztahuje nás k judaismu i k islámu, které jej považují za jeden z nejvýznačnějších atributů Boha. Izrael jako první obdržel toto zjevení, které proniká dějinami jako začátek nezměrného bohatství nabízeného celému lidstvu. Jak jsme viděli, texty Starého zákona jsou proniknuty milosrdenstvím, protože vyprávějí o dílech, která vykonal Pán pro svůj lid v nejobtížnějších momentech jeho dějin. Islám označuje Stvořitele také přívlastkem milosrdný a milostivý. Tato jména často pronášejí věřící muslimové, kteří pociťují, že jsou ve své každodenní slabosti provázeni a podporováni milosrdenstvím. Také oni věří, že nikdo nemůže omezovat božské milosrdenství, protože jeho brány jsou otevřeny stále.

Kéž prožití tohoto Jubilejního roku milosrdenství usnadní setkání s těmito náboženstvími a dalšími ušlechtilými náboženskými tradicemi, učiní nás otevřenými dialogu, abychom se lépe poznali a chápali, odstraní každou formu uzavřenosti a pohrdání a zažene každou formu násilí a diskriminace.

24. Nyní se obraťme k Matce Milosrdenství. Něha jejího pohledu ať nás v tomto Svatém roce provází,

abychom všichni znovu objevili radost Boží něhy. Nikdo nepoznal hloubku tajemství Boha, který se stal člověkem, tak jako Maria. Všechno je v jejím životě utvořeno přítomností milosrdenství učiněného tělem. Matka Ukřižovaného Vzkříšeného vstoupila do svatyně božského milosrdenství, protože se niterně podílela na tajemství Jeho lásky.

Maria byla vybrána za Matku Božího Syna a od věků byla Otcovou láskou připravována stát se *Archou Úmluvy* mezi Bohem a lidmi. Střežila ve svém srdci božské milosrdenství v dokonalém souladu se svým Synem Ježíšem. Její chvalozpěv na prahu Alžbětina domu byl věnován milosrdenství, které sahá „od pokolení do pokolení“ (*Lk 1,50*). Také my jsme byli zahrnuti do oněch prorockých slov Panny Marie. To nám bude útěchou a oporou, až budeme procházet Svatou branou, abychom zakusili plody božského milosrdenství.

Pod křížem Maria společně s Janem, učedníkem lásky, dosvědčuje slova odpuštění na Ježíšových rtech. Vrcholné odpuštění tomu, kdo jej ukřižoval, nám ukazuje, kam až může sahat Boží milosrdenství. Maria osvědčuje, že milosrdenství Božího Syna nezná mezí a dosahuje ke všem, aniž by někoho vylučovalo. Obratme se k ní starobyloou a stále novou modlitbou *Salve Regina*, aby k nám nikdy nepřestala obracet své milosrdné oči a učinila nás hodnými kontemplovat tvář milosrdenství, svého Syna Ježíše.

Naše modlitba ať se rozšíří také na mnohé svaté a blahoslavené, kteří své životní poslání naplňovali milosrdenstvím. Zvláště myslím na velkou apoštolku milosrdenství, svatou Faustýnu Kowalskou, která byla povolána vstoupit do hlubin božského milosrdenství. Ať se za nás přimlouvá a vyprosí nám, abychom žili a putovali ve stálém Božím odpuštění a neochvějně důvěře v Jeho lásku.

25. Mimořádný Svatý rok je tedy příležitostí, abychom v každodenním životě prožívali milosrdenství, kterým nás Otec zahrnuje od věků. Nechme se v tomto Jubileu Bohem překvapit. On nikdy neustává otevírat dokořán bránu svého srdce, aby nám opakoval, že nás má rád a chce s námi sdílet svůj život. Církev mocně pociťuje naléhavost zvěstovat Boží milosrdenství. Její život je autentický a věrohodný, když je milosrdenství její přesvědčivou zvěstí. Ví, že její první úkol, zejména v naší době plné velkých nadějí a silných protikladů, spočívá v uvedení všech do obrovského tajemství Božího milosrdenství rozjímáním Kristovy tváře. Církev je povolána být jako první opravdovou svědkyní milosrdenství vyznávaného a žitého jako jádro Zjevení Ježíše Krista. Ze srdce Trojice, z nehlubšího nitra Božího tajemství ať plyne a proudí bez ustání obrovská řeka milosrdenství. Tento pramen nebude nikdy vyčerpán těmi, kdo k němu přistupují. Každý z něho může čerpat pokaždé, když potřebuje, protože milosrdenství Boží je nekonečné. Jeho tajemství je neprobádatelné stejně jako je nevyčerpatelné jeho bohatství.

Kéž je v tomto Svatém roce církev ozvěnou Božího Slova, které zní mocně a přesvědčivě jako slova a gesta odpuštění, opory, pomoci a lásky. Ať neúnavně nabízí milosrdenství a je vždy trpělivá v poskytování útěchy a odpuštění. Církev ať je hlasem každého muže a každé ženy a s důvěrou a bez ustání opakuje: „Rozpomeň se, Hospodine, na své slitování, na své milosrdenství, které trvá věčně“ (*Žl 25, 6*).

Dáno v Římě u sv. Petra 11. dubna na vigílii svátku Božího milosrdenství léta Páně 2015 ve třetím roce pontifikátu.

[1] *Dei Verbum*, 4.

[2] *Zahajovací promluva Druhého vatikánského ekumenického koncilu*, 11. října 1962, 2-3.

[3] *Promluva na posledním veřejném zasedání*, 7. prosince 1965.

[4] Srov. *Lumen gentium*, 16; *Gaudium et spes*, 15.

[5] *Summa Theologiae*, II-II, q.30, a.4.

[6] XXVI. Neděle v mezidobí. Tato vstupní modlitba se objevuje již v 8. století v eulogických textech *Gelasiova sakramentáře* (1198).

[7] Srov. *Om.* 21.

[8] *Evangelii gaudium*, 24.

[9] *O Božím milosrdenství*, 2.

[10] *Ibid.* 15.

[11] *Ibid.* 13.

[12] Srov. *Krátké spisy a korespondence*, 59. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1998, str. 73.

[13] *Enarr. In Ps.* 76,11.

